

عشق ورزیدم و عqlم به ملامت برخاست

گفت‌وگو با حسام اسلامی؛ یکی از کارگردان‌های مستند «پروژه ازدواج»

علی کشاورز

پر داختن به مساله عشق و از دواج، همیشه جزو سوژه‌های جذاب و پربیننده سینماست و اگر این عشق، به صورت مستند و واقعی در مرکز بیمار ان اعصاب و روان اتفاق بیفتد، قطعاً مخاطبانی دوجندان خواهد داشت. عطیه عطارزاده و حسام اسلامی، این عشق را در «پروژه ازدواج» به تصویر کشیده‌اند. این مستند جزو سه فیلم بر مخاطب سینما حقیقت بود که در نهایت سادگی و به راحتی روایت شده و حاصل تحمل سختی‌ها و هماهنگی‌های درست این دو کارگردان است. در این گفت‌وگو فقط مجال صحبت با حسام اسلامی به دست آمد.

خانواده‌هایمان در ارتباط بودیم و موضوع علاقه مشترک ما بود. ما این آدم‌ها را دوست داشتیم و انگار با اعضای خانواده خود گفت‌وگو می‌کردیم پس این احساس راحتی به بیمار ان هم منتقل می‌شد.

فکر می‌کنید فیلم شما دارای چه مزیت یا شاخص‌هایی است که می‌تواند نظر هیات داوران را جلب کند؟

ما در «پروژه ازدواج» وارد دنیایی دیگر در علم پزشکی شدیم. علم پزشکی عموماً خشک و مبتنی بر قوانین و قواعد علمی، شواهد و... است و خیلی خلاقیت ندارد.

پزشکان سخت اظهار نظر کرده و عموماً با هم مخالفت نمی‌کنند. ما به واسطه دوستی و رفقت توانستیم پزشکان را دور هم جمع کنیم و به جای نشان دادن بحث‌های خشک پزشکی و نظرات فردی، آن‌ها را نشان دهیم که با هم مخالفت و همدیگر را نقد می‌کنند. شاید از لحاظ کارگردانی این صحنه خیلی ساده به نظر برسد، ولی مسیری طولانی پشت آن است. از سویی دیگر ما توانستیم شروع رابطه دو انسان را از صفر تا صد با اوج و فرود آن ثبت کنیم که این امر در لوکیشن بسته، محدود و با شرایط خاص آنان واقعاً سخت و دشوار بود. شاید داوران و مخاطب راحت و روان کار را ببینند، اما در پشت دوربین زحمت‌ها برای آن کشیده شده است.

اگر ان آثار مستند در جشنواره فجر را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

این کار ان‌ها قطعاً دارای مزیت است. مخاطب فجر عموماً عادت دارد که فیلم‌های سینمایی پرستاره و با امکانات بصری ببیند، ولی سینمای مستند به دنبال تغییری در جهت بهتر کردن وضعیت جامعه با نشان دادن حقیقت‌هاست.

دیدن مستند میان فیلم‌های سینمایی و داستانی می‌تواند خیلی جذاب باشد. سینما حقیقت مخاطب دارد، ولی گسترده‌گی مخاطب فجر بیشتر است. به شدت طرفدار حضور در فجر هستیم. این تنوع‌ها هستند که خلاقیت ایجاد می‌کنند و این فرصتی است که بچه‌های سینمای حرفه‌ای هم مستند ببینند. این اتفاق در همه دنیا و جشنواره‌های دیگر هم به همین شکل افتاده و مرسوم است.

«پروژه ازدواج» چه داستانی را روایت می‌کند؟

«پروژه ازدواج» درباره عشق است و اینکه عشق تا کجا می‌تواند شکل زندگی انسان‌ها را عوض کند. محل وقوع داستان یک مرکز نگهداری از بیمار ان اعصاب و روان است. فیلم روایتگر داستان یک سری انسان‌های جوان، مثل من و شماست که از نظر ذهنی و جسمی کاملاً سالم هستند ولی به خاطر اختلال یا اتفاقی که در زندگی گریبان آن‌ها را گرفته است، کارشان به این مرکز به رسیده و قرار است تا آخر در آنجا بمانند.

آن‌ها هم مثل دیگران به هم دل بسته و عاشق می‌شوند تیم پزشکی این مرکز امکان‌سنجی می‌کند که آیا کسانی که در این موقعیت قرار می‌گیرند، قابلیت و شرایط ازدواج را دارند یا خیر و یا در صورت ازدواج چه عواقبی در انتظار آن‌ها خواهد بود.

با توجه به کارگردانی مشترک با خانم عطارزاده، آیا از ابتدا در انتخاب سوژه و پیش تولید و تا انتهای کار، هم‌نظر و هماهنگ بودید؟

ما در دانشگاه هم دوره و هم‌کلاسی بودیم و شناخت کافی از هم داشتیم. شانس دیگر این بود که خانم عطارزاده قبلاً در مجموعه مستندی به موضوع اعصاب و روان ورود کرده بود. در بسیاری از پروژه‌ها تا عوامل با خصوصیات رفتاری هم آشنا شوند، زمان می‌برد اما خوشبختانه ما این مشکل را نداشتیم. طبیعتاً اختلاف سلیقه، نظر شخصی و سینمایی داشتیم ولی این اختلافات به کار کمک کرد و باعث شد که این فیلم نه شبیه فیلم‌های قبلی من و نه شبیه فیلم‌های قبلی خانم عطارزاده شود.

برقراری ارتباط، نزدیکی به سوژه و راحتی با او از مراحل سخت مستند است. شما چطور با این بیمار ان ارتباط برقرار کردید؟

من نزدیک به ۱۰ سال با این موسسه در ارتباط بودم، این ارتباط کاملاً دوستانه و خارج از روال کاری بود، ولی به عنوان مستندساز دوربین همیشه همراه من بود. این موضوع شاید در اوایل جلب توجه می‌کرد، ولی به مرور عادی شد و به چشم نمی‌آمد.

از طرف دیگر من و خانم عطارزاده با موضوع اعصاب و روان از نزدیک و در

«رستاخیز» به کارگردانی احمد رضا درویش محصول ۱۳۹۲ از سی و دومین جشنواره فیلم فجر در رده دوم قرار دارند.

«سگ کشی»، «پاران» و «ابدو بکر روز» در رده سوم

سه فیلم «سگ کشی» به کارگردانی بهرام بیضایی محصول ۱۳۷۹ از نوزدهمین جشنواره فیلم فجر، «پاران» به کارگردانی مجید مجیدی محصول ۱۳۷۹ از نوزدهمین جشنواره فیلم فجر و «ابدو بکر روز» به کارگردانی سعید روستایی محصول ۱۳۹۴ از سی و چهارمین جشنواره فیلم فجر با کسب هفت سیمرغ باورین در رده سوم قرار دارند.

باید صبر کنیم و ببینیم که آیا امسال یعنی در سی و هشتمین جشنواره فیلم فجر فیلمی به این آثار اضافه خواهد شد یا خیر.

تولست ۹ سیمرغ باورین بهترین فیلم، بهترین کارگردانی، بهترین فیلم‌نامه، بهترین بازیگر نقش اول مرد، بهترین بازیگر نقش مکمل مرد، بهترین بازیگر نقش مکمل زن، بهترین موسیقی متن، بهترین تدوین و بهترین فیلم از نگاه تماشاگران را کسب کند.

چهار فیلم در رده دوم

اما در رده بعدی فیلم‌های رکورددار، رنده بیشترین سیمرغ در جشنواره فجر، هشت فیلم وجود دارد.

فیلم «برده آخر» به کارگردانی واروژ کریم‌مسیحی محصول ۱۳۶۹ از نهمین جشنواره فیلم فجر، فیلم «بوی کافور، عطر یاس» به کارگردانی بهمن فرمان‌آرا محصول ۱۳۷۸ از هجدهمین جشنواره فیلم فجر، فیلم «دوئل» به کارگردانی احمد رضا درویش محصول ۱۳۸۲ از بیست و دومین جشنواره فیلم فجر و

تاکنون ۳۷ دوره از جشنواره فیلم فجر که مهم‌ترین جشنواره سینمایی ایران است، برگزار شده است.

این جشنواره از سال ۶۱ تا به امروز در بهمن هر سال برگزار می‌شود. در بخش‌های رقابتی این جشنواره، شرکت کنندگان برای کسب جایزه مخصوص که سیمرغ باورین نام دارد، با هم رقابت می‌کنند.

طی سالیان اخیر مسابقه‌های سینمای مستند، فیلم کوتاه و مسابقه مواد تبلیغاتی و اطلاع‌رسانی نیز به بخش‌های سینمای ایران اضافه شده است.

اما تا به روز چهارم هجدهمین جشنواره فیلم فجر از آن خود کنند؟

«زائس شیشه‌ای»

«زائس شیشه‌ای» ساخته ابراهیم حاتمی‌کیا در شانزدهمین دوره این جشنواره

